

עצרו הכל, חכו לי! – על צווי ביניים והקפאת התקשרויות במכרזים / יאיר אלוני, עו"ד*

ספק הגיש הצעתו למכרז למתן שירותים שפרסם משרד ממשלתי, אך לא נבחר כזוכה. הספק סירב להשלים עם החלטת ועדת המכרזים אך עד שיתבררו טענותיו בבית המשפט ההתקשרות עם הזוכה תקודם וטענותיו בהליך יהפכו לתאורטיות. האם ניתן להקפיא את ההתקשרות עד בירור העתירה שיגיש?

בפניה לבית המשפט ניתן לבקש הקפאת התקשרות כדי לשמור על המצב הקיים עד בירור הטענות העותר כדי למנוע נזק בלתי הפיך. השיקולים למתן הצו משתנים בהתאם לסוג המכרז, היקף הנזק הצפוי לכל אחד מהצדדים כתוצאה ממתן ההחלטה, אינטרס הציבור, הצורך בקידום ההתקשרות ועוד. כך, קיים הבדל בין מכרז שהינו 'הקמה' או מכרז מורכב אשר יישומו כרוך בהתקשרות עם קבלני משנה ובהיערכות לביצוע עבודות פיזיות בשטח, לבין מכרז למתן 'שירותים' שבו ניתן 'להעביר מקל' בין הספקים, ככל שיידרש, בהמשך הדרך ולכן הנטייה תהיה שלא לעכב את קידום ההתקשרות עם הזוכה במכרז. קיים גם הבדל בין נזק בלתי הפיך לבין נזק שניתן יהיה לתקנו באמצעות פיצוי כספי ואז הנטייה תהיה שלא לעכב את ההתקשרות במכרז. שיקולים אלה, נכנסים תחת קטגוריה המכונה 'מאזן הנחות' והינה גורם מכריע בבקשות מעין אלה. בית המשפט ישקול גם סוגיות אחרות, כמו סיכויי העתירה לבית המשפט, שיקולי טובת הציבור. כך, למשל, במקרה שנדון ביולי, 2023,¹ בבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים, נדחתה בקשה למתן צו ביניים בעניין הליך תחרותי שעסק בהפעלה של קווי תחבורה ציבורית לתקופה של עשר שנים. באותו מקרה היה אינטרס ציבורי משמעותי בקידום השירות מושא המכרז מאחר שמדובר בשירות חיוני לציבור שדחייה שלו הייתה עלולה לגרום נזק לציבור העולה על הנזק שעלול להיגרם לעותרת אם לא יינתן צו ביניים.

שיקול נוסף עשוי להיות מהירות הפניה לבית המשפט² (מכיוון ששיהוי, גם אם העותר פעל מהר אך אובייקטיבית היה שיהוי, יגרום לדחיית הבקשה ואולי אף העתירה כולה). כך, במקרה שנדון באוגוסט, 2025,³ בבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים, ייצג משרדנו את אל"י - האגודה להגנת הילד מפני אלימות פיזית, התעללות מינית ונפשית, זכתה במכרז של משרד הרווחה הישראלי. מציע שלא זכה עתר לבית המשפט וגם ביקש לעכב את ההתקשרות. באותו מקרה, המציע שעתר כנגד הזכייה המתין לקבלת מסמכים וחומרי המכרז מוועדת המכרזים ואף למענה לפנייתו טרם הגשת העתירה ולכן עתר רק לאחר 40 יום. למרות שהייתה סיבה להמתנה, מבחינה אובייקטיבית פרק הזמן שחלף עד הגשת העתירה הביא בפועל לשינוי המצב בשטח מצד הזוכה במכרז שנדרשה לבצע בסד זמנים קצר פעולות היערכות מרובות, לרבות התקשרות בהסכמי שכירות לתקופת המכרז שהינה 3 שנים, תוך המצאת בטחונות עבורם, גיוס וקליטת עובדים למתן השירותים, רכישת אביזרים ועוד. בית המשפט קיבל את עמדת משרדנו ודחה את הבקשה לסעד זמני, ולאחר מכן גם נמחקה העתירה.

עיקוב התקשרות הנובעת ממכרז אינו דבר של מה בכך, בייחוד כאשר מדובר במכרז למתן שירותים. משכך, כדי להימנע מטעויות מיותרות ויקרות, מומלץ למלא אחר הוראות המכרז בקפדנות ולהיות מלווים על ידי עורך דין העוסק בתחום המכרזים כבר בשלב הגשת ההצעה במכרז⁴, גם על מנת לוודא את היכולת של הספק לבצע את המכרז אם וכאשר יזכה במכרז⁵. בכל מקרה, עם קבלת הודעה על אי זכייה מומלץ ליצור קשר עם עורך דין המומחה בתחום המכרזים אשר יבחן את דרכי הפעולה הנכונות ביותר בהתאם לנסיבות, לרבות הגשת בקשה למתן צו מניעה וצו ארעי במקרים המתאימים ללא שיהוי ובהקדם ככל הניתן.

* עו"ד יאיר אלוני הינו בוגר בית ספר למשפטים בהצטיינות יתרה והינו שותף במחלקת הליטיגציה במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) שהינו חלק מרשת המשרדים BOKS International (www.boks-international.com), והוא בעל ניסיון מעשי רב בתחומים מגוונים של המשפט האזרחי והמינהלי. הוא עוסק בעיקר במתן ייעוץ בתחום דיני מכרזים והתקשרויות עם גורמי ממשל וגופים ציבוריים. מייצג בהליכים משפטיים בערכאות מינהליות ואזרחיות. בעבר שימש יאיר כיועץ חיצוני לרשויות מקומיות וליווה מקרוב תהליכי מכרזים וסיפק ייעוץ משפטי שוטף ללשכות משפטיות ברשויות המקומיות בתחומים אלה ובתחומים נוספים. יאיר מלווה כיום חברות ומספק ייעוץ משפטי שוטף במגוון נושאים לרבות בדיני חברות, דיני חוזים ודיני מכרזים. יאיר מנהל תיקי ליטיגציה מורכבים בין היתר סכסוכים בין בעלי מניות וסכסוכים מסחריים ומייצג בהליכים משפטיים בערכאות מינהליות ואזרחיות. בנוסף, ליאיר ניסיון מעשי רב בסקטור הפרטי מתן שירותים משפטיים בתחום האזרחי כגון: דיני עבודה, ליטיגציה, ליווי רוכשים ומוכרים בעסקאות מקרקעין, לשון הרע, ייעוץ בתחום יישוב סכסוכים וניהול משברים. יאיר מוסמך מטעם משרד המשפטים בישראל להפקת ייפוי כוח מתמשכים. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ עת"מ (ירושלים) 65567-06-23 נהור נתיבי תחבורה בע"מ נ' משרד התחבורה והבטיחות בדרכים (13.07.2023) - <https://he.afiklaw.com/caselaw/18367>
² ראו: שיהוי ומניעות – מה המועד להעלאת טענות הנוגעות למכרז? יאיר אלוני, עו"ד - פורסם באפיק משפטי 147 (05.03.2014) - <https://he.afiklaw.com/articles/a147>
³ עת"מ (ירושלים) 15283-08-25 על - עמותה לנער במצבי סיכון (ע"ר) נ' משרד הרווחה והשירותים החברתיים - המשרד הראשי ואח' (27.08.2025) - <https://he.afiklaw.com/caselaw/18368>
⁴ ראו: 'עשה' ו'אל תעשה' בעת השתתפות בהליך מכרז/יאיר אלוני, עו"ד - פורסם ב אפיק משפטי 430 (08.01.2025) - <https://he.afiklaw.com/articles/a430>
⁵ ראו: זכייה במכרז או הימור בקונינגו/שלי וילנר, עו"ד - פורסם באפיק משפטי 408 (06.03.2024) - <https://he.afiklaw.com/articles/a408>

Stop everything, wait for me! – On Interim Orders and Freeze of Engagements in Tenders / Yair Aloni, Adv.*

A supplier submitted a bid for a tender for the provision of services published by a government ministry, but was not selected as the winner. The supplier refused to accept the decision of the tenders committee, but until its claims are clarified in Court, the engagement with the winner will advance and its claims will become theoretical. Is it possible to freeze the engagement until the petition is decided?

In a petition to the Court, it is possible to move the Court for an order of stay of execution in order to maintain the existing situation until the petitioner's claims are clarified and by doing so to prevent irreparable damage. The considerations for granting a stay order vary according to the type of tender, the scope of the damage expected to each of the parties as a result of the decision, the public interest, the necessity of the engagement, etc. Thus, there is a difference between a tender for 'construction work or a complex tender which implementation involves an engagement with subcontractors and preparation for the execution of physical work on site and a tender for the provision of 'services' in which it is possible to "hand over the baton" between the suppliers, if necessary, down the road and therefore the tendency will not be to suspend the execution of the tender with its winner. There is also a difference between irreparable damage and damage that can be ratified by monetary compensation and then the tendency will be not to suspend the engagement. These considerations fall under a category known as the 'balance of convenience' and is a decisive factor in such motions. The Court will also consider other issues, such as the chances of a petition to be accepted by the Court, and considerations of public interest. Thus, for example, in a case heard in July 2023, in the Jerusalem Court for Administrative Affairs, a motion for a stay order of a tender for operation of public transportation lines for a period of ten years was rejected. In that case, there was a significant public interest in executing the service as it is an essential service and such stay could cause damage to the public that exceeds the damage that may be caused to the petitioner if a stay is not granted.

Another consideration may be the timing of the motion¹ (because a delay, even if the petitioner acted quickly but objectively there was a delay, will result in the rejection of the motion and perhaps even the petition in its entirety). Thus, in a case heard in August 2025, at the Jerusalem Court for Administrative Affairs, in which our firm represented ELI – the Association for the Protection of Children from Physical Violence, Sexual and Mental abuse, won a tender of the Israeli Ministry of Social Affairs. A bidder who did not win petitioned the Court and also sought to stay the engagement. The petitioner waited for the receipt of documents and tender materials from the tenders committee and even for a response to its request before filing the petition and therefore petitioned only after 40 days. Although there was a reason for the delay, objectively the period of time that elapsed until the filing of the petition actually led to a change in circumstances on the part of the winner of the tender, which was required to carry out multiple preparatory actions in a short timeframe, including entering into lease agreements for the tender period, which was 3 years, while providing guarantees for them, recruiting employees, equipment purchases and more. The Court accepted our firm's position and rejected the motion for temporary relief, after which the petition was also dismissed.

A stay in an engagement resulting from a tender is not a trivial matter, especially when it comes to a tender for the provision of services. Therefore, in order to avoid unnecessary and costly mistakes, it is recommended to strictly follow the provisions of the tender and to be accompanied by a lawyer who deals with the field of tenders already at the stage of submitting the bid in the tender², also in order to ensure the ability of the supplier to execute the tender if and when it wins the tender³. In any case, upon receipt of a notice of non-winning, it is recommended to contact an attorney who specializes in the field of tenders who will examine the most appropriate courses of action in accordance with the circumstances, including the submission of a request for an injunction and a temporary injunction in appropriate cases without delay and as soon as possible.

*Adv. Yair Aloni is a cum laude law graduate and is a partner in the litigation department of Afik & Co., Attorneys and Notaries (www.afiklaw.com), which is part of BOKS International (www.boks-international.com) and with extensive practical experience in various areas of civil and administrative law. In the past, Yair served as an external consultant to local authorities and closely accompanied tender processes and provided ongoing legal advice to legal bureaus in local authorities in these and other fields. Yair currently accompanies companies and provides ongoing legal advice on a variety of issues, including company law, contract law and tender law. Yair manages complex litigation cases, including disputes between shareholders and commercial disputes, and represents in legal proceedings in administrative and civil Courts. In addition, Yair has extensive practical experience in the private sector providing legal services in the civil field such as: labor law, litigation, accompanying buyers and sellers in real estate transactions, defamation, consulting in the field of dispute resolution and crisis management. Yair is certified by the Israeli Ministry of Justice to create lasting powers of attorneys. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com

¹ See: "Delay and Estoppel - What is the Date for Raising Contentions to a Tender?" / Yair Aloni, Adv., Published in Afik News 147 05.03.2024 - <https://www.afiklaw.com/articles/a147>

² ver: "Qué hacer" y "qué no hacer" al participar en un procedimiento de licitación / Yair Aloni, Adv., Publicado en Noticias Afik 430 08.01.2025 - <https://www.afiklaw.com/articles/a430>

³ Ver: "Ganar en una licitación o apostar en un casino" / Yair Aloni, Adv., Publicado en Noticias Afik 408 06.03.2024 - <https://www.afiklaw.com/articles/a408>

¡Detén todo, espérame! - Sobre las medidas provisionales y la congelación de los compromisos en las licitaciones / Yair Aloni, Adv.*

Un proveedor presentó una oferta para una licitación para la prestación de servicios publicada por un ministerio gubernamental, pero no fue seleccionado como ganador. El proveedor se negó a aceptar la decisión del comité de licitaciones, pero hasta que sus reclamos se aclaren en el Tribunal, el compromiso con el ganador avanzará y sus reclamos se convertirán en teóricos. ¿Es posible congelar el compromiso hasta que se decida la petición?

En una petición a la Corte, es posible solicitar a la Corte una orden de suspensión de la ejecución para mantener la situación existente hasta que se aclaren las reclamaciones del peticionario y, al hacerlo, evitar daños irreparables. Las consideraciones para otorgar una orden de suspensión varían según el tipo de licitación, el alcance del daño esperado para cada una de las partes como resultado de la decisión, el interés público, la necesidad del compromiso, etc. Por lo tanto, existe una diferencia entre una licitación para «obras de construcción» o una licitación compleja cuya ejecución implica un compromiso con subcontratistas y la preparación para la ejecución de trabajos físicos en el sitio y una oferta para la prestación de «servicios» en la que es posible "entregar la batuta" entre los proveedores, si es necesario, en el futuro y, por lo tanto, la tendencia no será suspender la ejecución de la licitación con su ganador. También hay una diferencia entre el daño irreparable y el daño que puede ser ratificado por una compensación monetaria y entonces la tendencia será no suspender el compromiso. Estas consideraciones entran en una categoría conocida como "equilibrio de conveniencia" y es un factor decisivo en tales mociones. El Tribunal también considerará otras cuestiones, como las posibilidades de que una petición sea aceptada por el Tribunal y consideraciones de interés público. Así, por ejemplo, en un caso visto en julio de 2023, en el Tribunal de Asuntos Administrativos de Jerusalén, se rechazó una moción de orden de suspensión de una licitación para la explotación de líneas de transporte público por un período de diez años. En ese caso, había un interés público significativo en ejecutar el servicio, ya que es un servicio esencial y dicha suspensión podría causar un daño al público que exceda el daño que se puede causar al peticionario si no se concede una suspensión.

Otra consideración puede ser el momento de la moción¹ (porque una demora, incluso si el peticionario actuó rápidamente pero objetivamente hubo una demora, resultará en el rechazo de la moción y quizás incluso de la petición en su totalidad). Así, en un caso escuchado en agosto de 2025, en el Tribunal de Asuntos Administrativos de Jerusalén, en el que nuestra firma representó a ELLI, la Asociación para la Protección de los Niños contra la Violencia Física, el Abuso Sexual y Mental, ganó una licitación del Ministerio de Asuntos Sociales de Israel. Un postor que no ganó solicitó al Tribunal y también trató de suspender el compromiso. El peticionario esperó la recepción de los documentos y materiales de licitación del comité de licitaciones e incluso una respuesta a su solicitud antes de presentar la petición y, por lo tanto, la solicitó solo después de 40 días. Aunque la demora se debió a ello, objetivamente el período de tiempo transcurrido hasta la presentación de la petición dio lugar en realidad a un cambio de circunstancias por parte del ganador de la licitación, que debía llevar a cabo múltiples acciones preparatorias en un breve período de tiempo, incluida la celebración de contratos de arrendamiento para el período de licitación, que fue de 3 años, mientras les brindaba garantías, reclutaba empleados, compraba equipos y más. El Tribunal aceptó la posición de nuestra firma y rechazó la moción de alivio temporal, después de lo cual la petición también fue desestimada.

La suspensión de un contrato resultante de una licitación no es una cuestión trivial, especialmente cuando se trata de una licitación para la prestación de servicios. Por lo tanto, para evitar errores innecesarios y costosos, se recomienda seguir estrictamente las disposiciones de la licitación y estar acompañado por un abogado que se ocupe del campo de las licitaciones ya en la etapa de presentación de la oferta en la licitación², también para garantizar la capacidad del proveedor para ejecutar la licitación si gana la licitación³. En cualquier caso, al recibir un aviso de no ganar, se recomienda ponerse en contacto con un abogado especializado en el campo de las licitaciones que examinará los cursos de acción más apropiados de acuerdo con las circunstancias, incluida la presentación de una solicitud de medida cautelar y una medida cautelar temporal en los casos apropiados sin demora y lo antes posible.

*El abogado Yair Aloni es licenciado en derecho cum laude y es socio del departamento de litigios de Afik & Co. (<https://es.afiklaw.com/>) que forma parte de BOKS International (www.boks-international.com) y que es con amplia experiencia práctica en diversas áreas del derecho civil y administrativo. En el pasado, Yair se desempeñó como consultor externo de las autoridades locales y acompañó de cerca los procesos de licitación y brindó asesoramiento legal continuo a las oficinas legales de las autoridades locales en estos y otros campos. Yair actualmente acompaña a las empresas y brinda asesoramiento legal continuo en una variedad de temas, incluido el derecho de sociedades, el derecho contractual y el derecho de licitaciones. Yair maneja casos de litigios complejos, incluidas disputas entre accionistas y disputas comerciales, y representa en procedimientos legales en tribunales administrativos y civiles. Además, Yair cuenta con una amplia experiencia práctica en el sector privado brindando servicios legales en el ámbito civil tales como: derecho laboral, litigios, acompañamiento de compradores y vendedores en transacciones inmobiliarias, difamación, consultoría en el ámbito de resolución de disputas y manejo de crisis. Yair está certificado por el Ministerio de Justicia de Israel para crear poderes duraderos. Nada de lo aquí contenido debe tratarse como un asesoramiento legal y todos los problemas deben revisarse caso por caso. Para más detalles: +972-3-6093609 o en el correo electrónico: afiklaw@afiklaw.com

¹ Ver: Demora y preclusión - ¿Cuál es la fecha para presentar argumentos a una licitación? / Yair Aloni, Adv., Publicado en Afik News 147 05.03.2024 - <https://es.afiklaw.com/articles/a147>

² Ver: 'Qué hacer' y 'Qué no hacer' al participar en un procedimiento de licitación / Yair Aloni, Adv., Publicado en Afik News 430 08.01.2025 - <https://es.afiklaw.com/articles/a430>

³ Ver: Ganar en una licitación o apostar en un casino / Yair Aloni, Adv., Publicado en Afik News 408 06.03.2024 - <https://www.afiklaw.com/articles/a408>